

АНОТАЦІЯ

Васильєв П. О. Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Національний університет «Одеська політехніка» МОН України, Одеса, 2025.

Дисертацію присвячено дослідженню трансформаційних процесів, які відбуваються в органах прокуратури України в контексті модернізації системи публічного управління. У роботі розкрито специфіку організаційно-правового механізму публічного управління в прокуратурі, визначено тенденції реформування, проаналізовано чинники, що впливають на ефективність управлінських рішень, розроблено пропозиції щодо вдосконалення управлінської діяльності в умовах сучасних викликів, зумовлених війною, децентралізацією, євроінтеграційним курсом та суспільними запитами на прозорість і підзвітність.

У вступі дисертації аргументовано актуальність обраної тематики, обґрунтовано її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, сформульовано мету та завдання дослідження, окреслено об'єкт і предмет, визначено методологічну основу та викладено наукову новизну роботи, практичне значення її результатів, а також наведено особистий внесок здобувача, апробацію матеріалів і наукові публікації.

На основі функціонального аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема сформульовано авторське бачення публічного управління в органах прокуратури як системи адміністративно-владних, координаційних і контрольно-наглядових дій, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування прокуратури в межах конституційного ладу та правопорядку. Уточнено роль прокуратури в умовах змін, що відбуваються в системі публічної влади, включаючи реформу

децентралізації, трансформацію механізмів взаємодії між гілками влади, розвиток цифрових технологій і зростання ролі громадянського суспільства в контролі за діяльністю всіх гілок державної влади, включаючи контроль-наглядову.

Всебічно розкрито теоретико-методологічну базу дослідження, в якій поєднано загальнонаукові, спеціальні та міждисциплінарні методи та підходи: системно-структурний, порівняльно-правовий, інституційний, функціональний, історико-правовий, герменевтичний. Завдяки цьому вдалося сформулювати цілісне бачення проблематики, виявити суперечності в теорії та практиці публічного управління в органах прокуратури, а також запропонувати обґрунтовані шляхи їх вирішення.

У другому розділі дисертаційного дослідження зосереджено увагу на визначенні сучасного стану публічного управління в органах прокуратури України, з урахуванням останніх етапів реформи, що розпочалась після внесення змін до Конституції України та ухвалення нового Закону України «Про прокуратуру». У роботі проаналізовано основні напрями реформування органів прокуратури: оновлення кадрового складу, оптимізація структури, зміна підходів до нагляду, посилення прозорості, формування механізмів взаємодії з громадянським суспільством, розширення електронної комунікації.

Автор обґрунтовує, що трансформація прокуратури у напрямку забезпечення її спроможності відповідати викликам демократичного врядування є багатовимірним процесом, що передбачає, з одного боку, збереження наглядових повноважень, а з іншого – переорієнтацію на публічні функції забезпечення верховенства права, прав людини і конституційного ладу. Особливої ваги набуває аналіз нових викликів для публічного управління в прокуратурі в умовах війни, зокрема потреба в оперативному ухваленні рішень, координації з військовими адміністраціями, забезпеченні

безперервного функціонування органів прокуратури в прифронтових та деокупованих територіях.

У цьому розділі досліджено також організаційно-правовий механізм координації діяльності прокуратури з іншими органами публічної влади. Обґрунтовано, що ефективність публічного управління в органах прокуратури значною мірою залежить від рівня їх взаємодії з іншими суб'єктами: судами, правоохоронними органами, органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, спеціалізованими установами. Виявлено проблеми правової невизначеності щодо меж повноважень і механізмів координації, надано пропозиції щодо їх нормативного уточнення.

Проаналізовано інформаційно-комунікаційні технології як інструмент публічного управління в прокуратурі. Показано, що впровадження електронного документообігу, цифрових сервісів та платформ для внутрішньої та зовнішньої взаємодії сприяє прозорості, підзвітності та ефективності управлінських рішень у системі прокуратури. Водночас відзначено бар'єри, пов'язані з технічною, нормативною та організаційно-правовою недостатністю цифровізації.

На основі емпіричного аналізу вітчизняної практики наведено приклади як позитивного досвіду (вдосконалення дисциплінарних процедур, відкритість конкурсів, активізація співпраці з громадськістю), так і проблем (низька правова визначеність статусу прокурорського самоврядування, недосконалість комунікації з іншими органами, ризики політичного впливу). Розроблено авторське бачення публічного управління в органах прокуратури як процесу, що перебуває у стані постійного динамічного становлення, потребує цілеспрямованої управлінської модернізації та зміни управлінської культури всередині самих органів прокуратури в умовах сталого розвитку.

Третій розділ дисертації присвячено визначенню ключових проблем і перспектив удосконалення публічного управління в органах прокуратури в умовах реформування. З урахуванням викликів воєнного стану, зміцнення

євроінтеграційного вектора та демократизації публічної влади, автор формулює концептуальні положення щодо необхідності оновлення управлінської парадигми в прокуратурі на сучасному етапі в умовах реформування.

Особлива увага зосереджена на аналізі міжнародного досвіду організації прокурорської діяльності та публічного управління в системах прокуратури різних країн. Наведено приклади управлінської моделі прокуратур з країн Європейського Союзу, Канади, США, Литви, Польщі та Естонії. Здійснено компаративний аналіз особливостей публічного управління в цих системах, таких як незалежність органів прокуратури від політичного впливу, наявність прозорих механізмів кадрової політики, високий рівень діджиталізації процесів, органічна взаємодія прокуратури з громадянським суспільством та парламентським контролем.

На основі порівняльного аналізу автор доходить висновку про доцільність імплементації окремих елементів іноземного досвіду в національну модель публічного управління органами прокуратури. Обґрунтовано, що при створення ефективного механізму прокурорського самоврядування, інституалізацію незалежних дорадчих органів при Офісі Генерального прокуратура, цифрову трансформацію системи управління справами, а також розвиток механізмів оцінювання ефективності публічного управління в цій сфері.

Значну частину третього розділу присвячено розробці авторських пропозицій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління в органах прокуратури. Обґрунтовано необхідність: а) розробки окремого підзаконного нормативного акту щодо координації між органами прокуратури та іншими суб'єктами публічної влади; б) упровадження прозорих процедур стратегічного планування в діяльність органів прокуратури; в) запровадження системи регулярної зовнішньої оцінки якості управління та ефективності реалізації функцій органів прокуратури.

У контексті воєнного стану наголошено на важливості створення кризових моделей управління в прокуратурі, які б дозволяли забезпечити гнучкість і швидкість прийняття рішень, адаптивність структури до умов бойових дій, а також оперативну реакцію на порушення прав людини в умовах збройного конфлікту. Підкреслено, що однією з центральних ідей удосконалення публічного управління в прокуратурі є розвиток партнерства з іншими органами влади, інституціями громадянського суспільства, міжнародними структурами, що діють у сфері прав людини та верховенства права.

Автор також акцентує на потребі підвищення професійної спроможності управлінського складу органів прокуратури, зокрема – шляхом створення ефективної системи післядипломної освіти у сфері публічного управління, розробки спеціальних навчальних програм з управлінської діяльності прокурорів, розвитку навичок стратегічного мислення, кризового реагування, комунікації з громадськістю та мас-медіа.

У висновках узагальнено результати дослідження та підкреслено наукове й практичне значення здобутих положень. Встановлено, що публічне управління в органах прокуратури України перебуває у фазі глибоких інституційних трансформацій, які зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми викликами. Сформульовано авторське бачення прокуратури як суб'єкта публічного управління, що виконує стратегічні, координаційні та контрольні функції у сфері забезпечення законності, правопорядку та прав людини.

Наукова новизна дисертації полягає в комплексному підході до осмислення управлінських функцій прокуратури, уточненні понятійно-категоріального апарату, обґрунтуванні нової моделі управління в прокуратурі як складової нової парадигми публічного врядування в демократичному суспільстві, а також у пропозиціях щодо вдосконалення координаційної взаємодії між органами прокуратури та іншими суб'єктами публічної влади.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання теоретичних положень і прикладних рекомендацій для подальшого нормативного регулювання діяльності органів прокуратури, удосконалення стратегічного планування та системи управління в умовах реформування, розробки навчальних програм для керівного складу прокуратури, а також проведенні подальших наукових досліджень з проблем публічного управління в контексті функціонування органів юстиції.

Матеріали дисертації пройшли апробацію в межах міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, круглих столів, опубліковані у наукових фахових виданнях. Це свідчить про їх актуальність, достовірність і цінність для наукової спільноти, органів державної влади та правозастосовної практики.

Проведене дослідження відкриває нові перспективи для формування сучасної моделі публічного управління в органах прокуратури, яка відповідатиме засадам верховенства права, демократичного врядування, прозорості, підзвітності та ефективного забезпечення суспільного інтересу.

Ключові слова: публічне управління, прокуратура, органи публічної влади, реформування, нагляд, координація, стратегічне управління, демократичне врядування, цифровізація, управлінські функції, кризове управління, правова держава, взаємодія, публічний сектор, правопорядок.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Васильєв П. О. Впровадження стандартів доброчесності в діяльність органів прокуратури. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. № 3. С. 17-24. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.3.2>

2. Васильєв П. О. Еволюція публічного управління в органах прокуратури: аналіз сучасного етапу реформ. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2023. № 3. С. 20-27. URL: <http://pa.stateandregions.zp.ua/issue-3-2023>.

3. Васильєв П. О. Міжнародні стандарти публічного управління та їх реалізація в діяльності прокуратури України. Věda a perspektivy. 2025. № 1 (44). С. 36-49. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-1\(44\)-36-49](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-1(44)-36-49)

4. Васильєв П. О. Антикорупційні інструменти в органах прокуратури: сучасний стан та перспективи впровадження. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. Вип. №42. С. 116-121 DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.42.21>

5. Васильєв П. О. Особливості антикорупційного механізму в органах прокуратури: сучасний стан та перспективи впровадження. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2025. Вип. №43. С. 23-28. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.44.4>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Васильєв П. О. Інноваційні підходи до управління в органах прокуратури: проблеми та перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України», 17 травня 2024 року, м. Одеса.

2. Васильєв П. О. Peculiarities of international public administration standards and their implementation in the activities of the prosecutor's office of Ukraine. III Міжнародна науково-практична конференція «Global trends in the development of educational systems», 21–24 січня 2025 року, м. Берген, Норвегія.

3. Васильєв П. О. Специфіка антикорупційних інструментів в органах прокуратури. IV Міжнародна наукова конференція «Теорія модернізації в контексті сучасної світової науки», 24 січня 2025 року, м. Мукачево, Україна.